

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи
Верховної Ради України

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел./факс: 255-49-56 E-mail: k_reglam@rada.gov.ua

Комітет з питань правоохоронної діяльності

ВИСНОВОК

на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо удосконалення окремих положень законодавства про діяльність Спеціалізованої антикорупційної прокуратури», внесеного народними депутатами України Неклюдовим В.М. та іншими (всього 7 підписів) (реєстр. № 10060-1 від 29.09.2023)

Комітет на засіданні 16 жовтня 2023 року (протокол № 169), згідно з електронною резолюцією Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. від 29 вересня 2023 року (електронна картка документа (1336367), розглянув на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо удосконалення окремих положень законодавства про діяльність Спеціалізованої антикорупційної прокуратури», внесений народними депутатами України Неклюдовим В.М. та іншими (всього 7 підписів) (реєстр. № 10060-1 від 29.09.2023).

Законопроект (реєстр. № 10060-1 від 29.09.2023) зареєстрований як альтернативний до проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури» (реєстр. № 10060 від 15.09.2023).

Згідно з положеннями частин першої та другої статті 100 Регламенту Верховної Ради України альтернативними вважаються законопроекти, які містять положення, що регулюють однакове коло питань та повторюють за суттю положення щодо регулювання одних і тих же суспільних відносин. Альтернативний законопроект може бути внесений не пізніше як у 14-денний

строк після дня надання народним депутатам України першого законопроекту з відповідного питання.

Метою законопроекту (реєстр. № 10060-1 від 29.09.2023), як зазначено в пояснювальній записці до нього, є «удосконалення положень чинного законодавства про діяльність Спеціалізованої антикорупційної прокуратури у частині врегулювання порядку призначення на посади керівництва і прокурорів САП та формування відповідної конкурсної комісії, порядку проведення оцінки ефективності діяльності САП, звітування керівника САП, чисельності працівників, визначення статусу та складу спеціалізованого органу, що здійснює дисциплінарне провадження, для ефективного виконання покладених на Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру функцій та завдань».

Задля реалізації цієї мети законопроектом (реєстр. № 10060-1) пропонується внести зміни до статті 3 Кримінального процесуального кодексу України. Крім цього в розділі II «Прикінцевих та перехідних положеннях» законопроекту передбачаються зміни до статей 6, 7, 8-1, 14, 15, 41, 73 Закону України «Про прокуратуру», до статті 14 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», до статті 232¹ Регламенту Верховної Ради України, до статті 27 Закону України «Про державну таємницю».

З питань, що належать до предмета відання Комітет зазначив таке.

Відповідно до частини четвертої статті 93 Регламенту Верховної Ради України та предмета відання Комітету, визначеного Постановою Верховної Ради України «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання» від 29 серпня 2019 року № 19-ІХ, проект Закону України (реєстр. № 10060-1) внесено на реєстрацію згідно з частиною першою статті 89, частиною другою статті 90 та частинами першою, другою і шостою статті 91 Регламенту Верховної Ради України, за підписом осіб, які мають право законодавчої ініціативи, з пропозицією щодо кандидатури доповідача на пленарному засіданні, пояснювальною запискою, порівняльною таблицею та електронним файлом.

Водночас Комітет звернути увагу на те, що згідно з положеннями частини третьої статті 1 Кримінального процесуального кодексу України, зміни до кримінального процесуального законодавства України можуть вноситися виключно законами про внесення змін до цього Кодексу та/або до законодавства про кримінальну відповідальність, та/або до законодавства України про адміністративні правопорушення. Відтак, законопроект подано на реєстрацію з порушенням вимог частини третьої статті 1 Кримінального процесуального кодексу України, а саме щодо назви законопроекту «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо удосконалення окремих положень законодавства про діяльність Спеціалізованої антикорупційної прокуратури» та його структури, якою передбачено, що до основної частини законопроекту в розділі I вносяться зміни до Кримінального процесуального кодексу України, а у розділі II «Прикінцеві та перехідні положення» – до законів України «Про прокуратуру», «Про комітети Верховної Ради України», «Про державну таємницю» та Регламенту Верховної Ради України.

Комітет вважає, що назву законопроекту варто змінити, а запропоновані в розділі II «Прикінцеві та перехідні положення» зміни до законів України «Про прокуратуру», «Про комітети Верховної Ради України», «Про державну таємницю» та Регламенту Верховної Ради України викласти в окремому законопроекті.

Щодо змісту запропонованих змін до Закону України «Про комітети Верховної Ради України» та Регламенту Верховної Ради України, Комітет зазначив таке.

Автори законопроекту пропонують доповнити частину першу статті 14 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» новим пунктом 12, в контексті здійснення контрольної функції комітетів, а саме: «12) здійсненні комітетом Верховної Ради України, до предмета відання якого віднесені питання забезпечення виконання контрольних функцій Верховної Ради України за організацією та діяльністю правоохоронних органів та органів прокуратури, передбачених цим Законом заходів з метою дотримання цими органами вимог Конституції та Законів України щодо захисту осіб, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорони прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина».

Згідно з положеннями частини першої статті 89 Конституції України, Верховна Рада України для здійснення законопроектної роботи, підготовки і попереднього розгляду питань, віднесених до її повноважень, виконання контрольних функцій відповідно до Конституції України створює з числа народних депутатів України комітети Верховної Ради України та обирає голів, перших заступників, заступників голів та секретарів цих комітетів.

Організація, повноваження та порядок діяльності комітетів Верховної Ради України визначаються Конституцією України, законами України «Про комітети Верховної Ради України», «Про статус народного депутата України», Регламентом Верховної Ради України, іншими законами України та постановами Верховної Ради України.

Положеннями статті 11 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» визначено, що комітети Верховної Ради України здійснюють законопроектну, організаційну, контрольну функції.

У свою чергу, в статті 13 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» визначені повноваження комітетів Верховної Ради України при здійсненні ними організаційної функції, зокрема, попереднє обговорення відповідно до предметів їх відання кандидатур посадових осіб, яких згідно з Конституцією України обирає, призначає, затверджує Верховна Рада України або надає згоду на їхнє призначення, підготовці до розгляду Верховною Радою України відповідних висновків щодо цих кандидатур (пункт 3 частини першої цієї статті), підготовці питань на розгляд Верховної Ради України відповідно до предметів їх відання (пункт 4 частини першої цієї статті).

Контрольна функція комітетів Верховної Ради України, відповідно до положень статті 14 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», полягає, зокрема, в аналізі практики застосування законодавчих актів у діяльності державних органів, їх посадових осіб з питань, віднесених до

предметів відання комітетів, підготовці та поданні відповідних висновків та рекомендацій на розгляд Верховної Ради України (пункт 1 частини першої цієї статті), направленні матеріалів для відповідного реагування в межах, установлених законом, органам Верховної Ради України, державним органам, їх посадовим особам (пункт 9 частини першої цієї статті), розгляді на своїх засіданнях або під час слухань у комітеті звітів, доповідей та інформації державних органів та посадових осіб, які у передбачених законом випадках подаються до Верховної Ради України, здійсненні попередньої підготовки питань щодо розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України таких звітів, доповідей та інформації (пункт 10 частини першої цієї статті) тощо.

Комітет зазначив, що положення Закону України «Про комітети Верховної Ради України», враховуючи визначені принципи діяльності комітетів Верховної Ради України, передбачають загальний порядок діяльності та повноваження для всіх комітетів Верховної Ради України без додаткових повноважень для певних комітетів при реалізації ними функцій, зокрема, контрольної.

Натомість, автори законопроекту пропонують доповнити контрольні функції комітетів додатковим повноваженням лише для одного комітету чим порушується структура та концепція Закону України «Про комітети Верховної Ради України».

До того ж Комітет зауважив, що запропоновані зміни до частини першої статті 14 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» в цій частині ідентичні змінам, які викладені в проекті Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законодавчих актів України щодо удосконалення відповідальності за порушення парламентського контролю», внесеному народними депутатами України - членами Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності Іонушасом С.К. та іншими (всього 19 підписів) (реєстр. № 8073-д від 09.05.2023, доопрацьований), на який Комітетом з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України ухвалено висновок 24 травня 2023 року (протокол № 154) та який розміщено на офіційному веб-сайті Верховної Ради України.

Щодо запропонованих змін до статті 232¹ Регламенту Верховної Ради України, якою передбачено порядок розгляду Верховною Радою України звітів і доповідей державних органів та посадових осіб, Комітет зазначив таке.

Ініціатори внесення законопроекту пропонують пункт 2 частини першої статті 232¹ Регламенту Верховної Ради України доповнити словами «та звіту заступника Генерального прокурора - керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури про діяльність Спеціалізованої антикорупційної прокуратури».

Також пропонується частину восьму статті 232¹ Регламенту Верховної Ради України викласти в такій редакції: «8. За підсумками обговорення звіту Директора Державного бюро розслідувань, заступника Генерального прокурора - керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури Верховна Рада може прийняти постанову про взяття звіту до відома та визнання роботи Директора

Державного бюро розслідувань, Спеціалізованої антикорупційної прокуратури задовільною чи незадовільною.

У разі визнання роботи Директора Державного бюро розслідувань незадовільною таке рішення Верховної Ради є підставою для звільнення зазначеної особи із займаної посади.

У разі визнання роботи Спеціалізованої антикорупційної прокуратури незадовільною таке рішення Верховної Ради є підставою для звільнення заступника Генерального прокурора - керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури із займаної посади».

Відповідно до пункту 33 частини першої статті 85 Конституції України, до повноважень Верховної Ради України належить здійснення парламентського контролю у межах, визначених Конституцією України та законом.

Комітет зауважив, що запропоновані зміни до частини восьмої статті 232¹ Регламенту Верховної Ради України не відповідають предмету правового регулювання статті 232¹ Регламенту Верховної Ради України, оскільки положення цієї статті передбачають порядок розгляду Верховною Радою України звітів і доповідей державних органів та посадових осіб, яких Верховною Радою України було призначено або надано згоду на призначення, а також Верховною Радою України здійснюється контроль за діяльністю державних органів.

Згідно з чинними положеннями статті 7 Закону України «Про прокуратуру» Спеціалізована антикорупційна прокуратура є складовою системи прокуратури України. Особливості організації і діяльності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури визначені статтею 8¹ цього Закону. Утворення Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, визначення її структури і штату здійснюються Генеральним прокурором за погодженням з Директором Національного антикорупційного бюро України.

Положеннями частин третьої, п'ятої статті 8 Закону України «Про прокуратуру» у структурі Офісу Генерального прокурора утворюються департаменти, управління, відділи, а також Генеральна інспекція. Управління та відділи можуть бути самостійними або входити до складу департаменту (управління). Положення про самостійні структурні підрозділи Офісу Генерального прокурора затверджуються Генеральним прокурором. В Офісі Генерального прокурора утворюється (на правах самостійного структурного підрозділу) Спеціалізована антикорупційна прокуратура.

Згідно з наказом Офісу Генерального прокурора від 05.03.2020 № 125 «Про затвердження Положення про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру Офісу Генерального прокурора» Спеціалізована антикорупційна прокуратура є самостійним структурним підрозділом Офісу Генерального прокурора (на правах Департаменту), підпорядкованим заступнику Генерального прокурора - керівнику Спеціалізованої антикорупційної прокуратури. Відтак, Спеціалізована антикорупційна прокуратура не є державним органом.

Крім цього, згідно з частиною другою статті 8¹ Закону України «Про прокуратуру» призначення на адміністративну посаду в Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі здійснюється за результатами відкритого

конкурсу, а па посади, передбачені пунктами 1-3 частини третьої статті 39 цього Закону, а саме: заступника Генерального прокурора - керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури; першого заступника керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури; заступника керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, - призначення здійснюється Генеральним прокурором.

Враховуючи зазначене, заступник Генерального прокурора - керівник Спеціалізованої антикорупційної прокуратури не є посадовою особою, яку призначає Верховна Рада України, а Спеціалізована антикорупційна прокуратура є самостійним структурним підрозділом Генеральної прокуратури, а не окремим державним органом на відміну від Державного бюро розслідувань, який є державним правоохоронним органом, згідно зі статтею 1 Закону України «Про Державне бюро розслідувань», відтак запропоновані зміни до частини восьмої статті 232¹ Регламенту Верховної Ради України не відповідають формі, змісту та суті положень статті 232¹ Регламенту Верховної Ради України.

З огляду на викладене Комітет вважає, що законопроект (реєстр. № 10060-1) потребує доопрацювання.

Керуючись частиною четвертою статті 93 Регламенту Верховної Ради України, Комітет ухвалив експертний висновок на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам, проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо удосконалення окремих положень законодавства про діяльність Спеціалізованої антикорупційної прокуратури», внесеного народними депутатами України Неклюдовим В.М. та іншими (всього 7 підписів) (реєстр. № 10060-1 від 29.09.2023), і прийняв рішення надіслати його Комітету з питань правоохоронної діяльності, який визначено головним з підготовки і попереднього розгляду даного законопроекту.

Голова Комітету

С.В.КАЛЬЧЕНКО

